

Tíðindaflutningurinn er versnaður

Birgir Kruse heldur, at tøkniliga menningin hefur darvað góðskuna á tíðindaflutninginum um allan heimin. At tað onkursvegna er vorðið lættari at framleiða tíðindi, hefur somuleiðis gjørt tað lættari at framleiða vánalig tíðindi

Mortan Østerø

Birgir Kruse, PD í samskipti, stóð á odda fyri at gera eina bók um fjølmiðlar til føroyska skúlaverkið, og hann heldur, at tøkniligu fram-brotini hava gjørt tíðindaflutninginum eina bjarnar-tænastu.

- Aðalmálið hjá tøkni er vælsaktans mantraið 'betri, skjótari og størri', og vanliga høvdu vit væntað okkum betri tilfar av tí sama. Men so er ikki, sigur Birgir.

Sambært honum, so gera øðrvísi fortreytir seg galdandi, tá ið tað kemur tíðindaflutning. Við tøkni síggja vit, at færri fólk kunnu gera sama arbeiði. Fyri tíðindaflutningin, merkir tað, at nógv færri fólk hava tíðindatilfarið um hendi, áðrenn tað verður lagt út til brúkaran.

- Í 1970'unum høvdu vit heilt upp í sjei til níggu prentað tíðindabløð okkurt árið – og eru uppløgini røtt – so er tað heilt vist heimsmet í at lesa tíðindabløð fyri hvørji 1.000 fólk. So føroyingar hava altíð verið eitt lesandi fólk, við nógvum at siga. Munurin á tá og nú er, at fleiri starvsfólk sóu og hugdu tekstin ígjøgnum, áðrenn hann fór til prentingar. Í hesum førinum er tíðindaflutningurinn vorðin verri fyri, tí tøkniliga menningin hefur havt við sær, at redaktiónirnar kunnu rekast við færri starvsfólkum. Tað førir víðari við sær, at færri eygu verða sett á tilfarið, sum verður lagt út, sigur Birgir Kruse.

Ótolin ringrás

At tíðindaflutningurinn í størri mun verður bæði tøkur og lissin á netinum, hevur eisini sett hægri ferð á tíðindaflutningin og latið upp fyri snaratgongd hjá brúkarunum til tíðindatilfarið. Sambært Birgri hefur økta ferðin á tíðindaframleiðsluni elvt til keðiligar brúkara- og tíðindaframleiðsluvánar.

- Vit eru komin í eina ónda ringrás. Antin hava redaktiónirnar ímyndað sær, at teirra lesarar eru vorðnir alsamt meira ótolnir við teldutøku tíðindunum, ella er lesarafjöldin veruliga vorðin alsamt ótolnari. Av tí sama verður trýst á redaktióninum at framleiða mest møgult tíðindatilfar innan stutta tíð, hóast starvsfólkatalið á sjálvum redaktióninum er minkandi. Góðskan á tíðindatilfarinum verður eisini hareftir, og mistøk – bæði innihaldsliga, hagfrøðiliga og málsliga – verða alsamt meira graverandi, sigur Birgir.

Hann vísir á, at gott tíðindatilfar tekur longri tíð at framleiða, men tá ið ein ótolin ónd ringrás setir dag-skránna verður tað torført.

- Tað er sum við ostalýsingini hjá Klovborg: 'Klovborg ostur tekur ta tíð, sum ostur tekur'. Tianverri, kunnu síðani staðfesta, at tíð tekur tíð og tíð tekur fólk, og fólk krevja pengar. Fíggjarligi spurningurinn og ótolni fyri tíðindarúgvuni ganga hond í hond, og redaktiónirnar eru tódnaðar, hóast tær framleiða tað sama ella meir. Sannroyndin er at skvsa

vit alt niður í næstan onki, so fáa vit eisini eina verri söluvøru. Tað verður til eina discount-vøru, sigur Birgir Kruse.

Smáredaktiónarí

- Við tøkniligu menningini er tað eisini vorðið meira ómakaleyst at stovna og reka eina tíðindasiðu, og fleiri smærri tíðindasiður seta seg fírrar fyri at veita tíðindi um alskyns mál, hóast tey kanska bert eru eitt ella tvey starvsfólk, sigur hann.

Seinastu árinu eru ógvuliga nógvar tíðindasiður stovnaðar, og Føroyar eru heldur einki undantak. Summar av tíðindasiðunum hava sera avmarkað tal av starvsfólkum, men allar kappast um somu lesarafjöldina og sostatt somu lýsingainntøkuna.

- Tá ið tað gerst lættari at reka ein miðil, verða eisini fleiri aktørar. Sostatt síggja vit eisini, at eigara- og lønarviðurskiptini á tíðindastovnunum verða alsamt meira kroyst við óneyðugu kappingini, sum hevur uppsagnir við sær, sigur Birgir, sum metir, at hetta eisini er ein av orsökunum til minkandi góðskuna á tíðindunum.

- Hesin tíðindaflutningurinn hevur hóast alt lesaratekki og kann toga lýsingainntøkur frá øðrum – vit síggja sostatt, at góðskan verður onkursvegna niðuraðfest fyri at tryggja, at ein miðil yvirlivir. Tøkniliga menningin, sum skuldi vera okkara vælsignilsi, er onkursvegna vorðin eitt forbanni-lsi á henda hátt. Tíðindini eru vorðin verri, meðan tøkni er vorðin betri.

Kreativt kappingarføri

Økta talið av tíðindasiðum, ið veita tíðindini ókeypis, eru helst tengdar at lýsingainntøkum, sum víðari er tengdar at stórar lesarafjöld. Ítøkiliga kann tíðindasiðan vísa lýsarum á 'vísi-tølini' hjá sær – alto hvussu nógvar ferðir teirra síðir hava verið vistar. Tá kemst ikki uttanum, at summar søgur fanga lesaran í størri mun enn aðrar, og sambært topp tíggju listunum á føroysku tíðindasiðunum, hava tær flestu skakandi yvirskriftir.

- Á netinum skal brúkarin sjálvur klikkja á einstøku søguna, og samlaðu klikkini verða skrásett fyri hvørja søgu. Sostatt verður ógvuliga mátbart, hvørjar søgur og yvirskriftir fanga meir enn aðrar. Hóast tað ikki altíð riggar, so kann rithøvundurinn – við hesum í huga – vera kreativur og leggja seg eftir at spiska eina yvirskrift fyri at náa fleiri klikkum, sigur Birgir og tekur fram eitt dømi:

'X-Factor Jógvan í fongsul'

- Tað er ein yvirskrift, sum fangar lesaran, tí ein føroyingur í almenna rúminum í Danmark ikki hevur havt eydnuna við sær, men er endaður í fongsli. Ein garantur fyri nógvi klikk.

Tá ið stubbin verður latin upp, vísir tað seg, at Jógvan bert hevur framført í einum fongsli – hann er ikki fongslaður sjálvur. Fyri so vítt lýgur rithøvundurinn ikki, men hann spískar yvirskriftina – helst við klikkum í huga – soleiðis, at tað ikki er samsvar millum myndina ein ger sær út frá yvirskriftini, og veruligu myndina, sum ein fær av eftir at hava latið greinina upp, sigur Birgir Kruse.

- Summi bløð úti í heimi hava fólk í starvi, sum einans gera yvirskriftir, og eg havi fulla virðing fyri einari fangandi yvirskrift, men tað skal ikki vera misvísandi fyri innihaldi á greinini. Tá kemur tað at snúgv seg um brúkaraálit. Brúkarin varnast skjótt, um okkurt áhaldandi er tað reina gass, sum verður lagt út á tíðindasiðuna. Verða yvirskriftirnar óneyðuga kreativar ella verða tíðindini lögð út eftir vild á somu tíðindasiðu, so kann tað væntast, at brúkarin fer at leita sær tíðindi aðrastaðni, sigur hann.

Krøv til miðlarnar

- Vit muga minna okkum sjálvi á, at vit eru ógvuliga fá fólk. Kunnu vit veruliga rættvísgera, at vit hava so nógvar miðlar til so fáar brúkarar?, spyr Birgir retoriskt.

- Eg kundi ynskt mær færri, men størri, sterkari og betri funderaðar redaktiónir, sum eru í betri sambandi við sínar lesarar. Tá høvdu tíðindafólkini fingið neyðugu arbeiðskorini til at evna hágóðskutíðindi. Tó ber hetta bert til, um smáredaktiónirnar hvørva, soleiðis, at bæði brúkara- og framleiðsluvánar fáa rúm og sømdir til at broytast, sum tykisk ógvuliga fjart.

- Ein skal sjálvandi vera varin ikki at køva talufrælsi, men til tíðir kundi man kanska ynskt sær, at ein miðil hevði eina gátt líkari tí hjá politiskum flokkum. Tað krevst eitt ávíst tal av atkvøðum fyri at sleppa inn um tinggáttina. Kanska miðlarnir áttu at verið av einari ávísari stødd, fyri at havt sømdir at virka, soleiðis at vit sleppa undan smáredaktiónum, ið forstýra okkum allatíðina og syrgja fyri einari kapprenning, sum tekur góðskuna úr samlaða privata tíðindaflutninginum á netinum.

Klikk-tíðindi køva góðskuna

Brúkarin hevur neyvan biðið um at vera stýrandi fyri, hvat tilfar er áhugavert at síggja á einari tíðindasiðu. Við marknaðartreytunum, ið seta fram krøv um klikk,